

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗГЛЯДУ СПРАВ

**ПРО ВИЗНАННЯ ПРАВОЧИНІВ НЕДІЙСНИМИ.
ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ**

ПРЕДМЕТНА ТА СУБ'ЄКТНА ЮРИСДИКЦІЯ (ПІДВІДОМЧІСТЬ)

- *вимоги у справах, що виникають з цивільних правовідносин, крім тих, що розглядаються у порядку іншого судочинства;*
- *вимоги щодо реєстрації майна та майнових прав, інших реєстраційних дій, якщо такі вимоги є похідними.*

Критерії визначення підвідомчості справи:

О суб'єктний склад

О предмет спору

О підстави позовних вимог

Постанова ВСУ від 21.10.2015р. у справі №6-106цс15

АЛЕ з 15.12.2018р. спори щодо правочинів з акціями і т.д. підвідомчі господарським судам!!!

ТЕРИТОРІАЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ (ПІДСУДНІСТЬ)

ЗАГАЛЬНА ПІДСУДНІСТЬ (ст. 27 ЦПК):

АЛЬТЕРНАТИВНА ПІДСУДНІСТЬ (ст. 28 ЦПК):

- ✓ позови про захист прав споживачів
- ✓ позови, що виникають з діяльності філії або представництва юридичної особи
- ✓ позови до відповідача, місце реєстрації проживання або перебування якого не відоме;
- ✓ позови до відповідача, який не має в Україні місця проживання чи перебування
- ✓ позови до кількох відповідачів

ВИКЛЮЧНА ПІДСУДНІСТЬ (ст. 30 ЦПК):

- ✓ позови, що виникають з приводу нерухомого майна

СУДОВИЙ ЗБІР

ВИМОГА	КВАЛІФІКАЦІЯ ВИМОГИ	РОЗМІР СУДОВОГО ЗБОРУ
Про визнання правочину недійсним	Немайнова вимога	% від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб
Про застосування наслідків недійсного (нікчемного) правочину	Майнова	% від вартості відшукуваного майна
Про визнання правочину недійсним із застосуванням наслідків недійсності	Немайнова та майнова	За загальною сумою всіх вимог

ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО ПОЗОВНОЇ ЗАЯВИ

До заяви про визнання правочину недійсним додається:

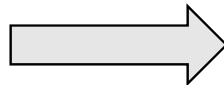
- ✓ *копія (або оригінал) оспорюваного правочину або засвідчений витяг з нього або*
- ✓ *клопотання про його витребування*

Частина 6 статті 177 ЦПК

ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ

Суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо існує рішення суду або справа зі спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав.

**РІЗНІ ПІДСТАВИ
НЕДІЙСНОСТІ**

**ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ
У СПРАВІ**

УЧАСНИКИ СПРАВИ

ПОЗИВАЧ: сторона правочину або інша заінтересована особа (в т.ч., орган державної влади або місцевого самоврядування).

ВІДПОВІДАЧІ: інші сторони правочину.

ТРЕТІ ОСОБИ:

- ✓ нотаріус, якщо позивач обґрунтовує недійсність правочину посиланням на неправомірні дії нотаріуса;
- ✓ співвласники майна, яке було предметом спірного правочину та було об'єктом спільної часткової власності;
- ✓ інші особи, на чий права та обов'язки може вплинути рішення по справі.

ОЗНАКИ ЗАІНТЕРЕСОВАНОСТІ ПОЗИВАЧА В ОСПОРЮВАНОМУ ДОГОВОРІ:

- ✓ права і законні інтереси заінтересованої особи безпосередньо порушені договором;
- ✓ у результаті визнання договору недійсним майнові інтереси заінтересованої особи будуть відновлені;
- ✓ заінтересована особа отримує що-небудь в результаті проведення реституції (права, майно).

пункт 7 Узагальнення ВССУ щодо недійсності правочинів

«Однією з обов'язкових умов визнання договору недійсним є порушення у зв'язку з його укладенням прав та охоронюваних законом інтересів позивача.

Якщо за результатами розгляду справи факту такого порушення не встановлено, а позивач посилається на формальне порушення закону, в суду немає правових підстав для задоволення позову».

Постанова ВСУ від 25.12.2013р. у справі №6-94цс13

ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ

Дата виникнення права на позов	Норма права	Строк позовної давності
до 31.12.2003р.	п. 7 Прикінцевих та перехідних положень ЦК, ст. 71 ЦК УРСР	3 роки
з 01.01.2004р. по 14.01.2012р.	ст. 257 ЦК	3 роки
	ч. 3 ст. 258 ЦК	5 років - до вимог про визнання недійсним правочину, вчиненого під впливом насильства або обману
	ч. 4 ст. 258 ЦК	10 років - до вимог про застосування наслідків нікчемного правочину
з 15.01.2012р.	ст. 257 ЦК	3 роки

ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ ВИНИКНЕННЯ ПРАВА НА ПОЗОВ

Вимога	Момент початку перебігу позовної давності
Про визнання правочину недійсним	День, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права <i>(НЕ день вчинення правочину!)</i>
Про визнання недійсним правочину, вчиненого під впливом насильства	День припинення насильства
Про застосування наслідків нікчемного правочину	День, коли почалося виконання правочину

МЕЖІ ПОЗОВНИХ ВИМОГ

- ✓ НІКЧЕМНІСТЬ ПРАВОЧИНУ – з власної ініціативи
- ✓ ОСПОРЮВАНІСТЬ ПРАВОЧИНУ – на підставі вимоги позивача?

АЛЕ

Вимога про одностороннє повернення майна, переданого за недійсним договором, фактично є вимогою про застосування ДВОСТОРОННЬОЇ РЕСТИТУЦІЇ!

ЗАЯВА ПРО ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ ПРАВОЧИНУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ПРЕДМЕТОМ СПОРУ

- *не є заявою про зміну предмету позову*
- *подається позивачем до закінчення підготовчого провадження (ч. 3 ст.199 ЦПК)*
- *є підставою для надання іншим учасникам справи часу на підготовку своїх пояснень та заперечень (ч. 3 ст. 199 ЦПК)*
- *є підставою для визнання правочину недійсним, якщо позивач доведе, що він не міг включити відповідну вимогу до позовної заяви із не залежних від нього причин (ч. 3 ст. 264 ЦПК)*

МИРОВА УГОДА СТОРІН

❑ **ОСПРЮВАНІСТЬ ДОГОВОРУ** – *можлива*

❑ **НІКЧЕМНІСТЬ ДОГОВОРУ** – *неможлива, оскільки наслідки недійсності нікчемного правочину не можуть змінюватися за домовленістю сторін (ст. 216 ЦК).*